

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 02 » 10 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕСТРАДНИЙ ВОКАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2021

Розробники: Заверуха Олена Леонідівна, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу; Гасанов Рафаїл Гамзага огли, викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Викладач: Савченко Ю.А., викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 30.08.2021 року № 10

Завідувач кафедри Олена ЗАВЕРУХА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

____.____.2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

____.____.2021 р.

Заступник директора Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

(підпис) (ПБ)

Розробники: Заверуха Олена Леонідівна, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу; Гасанов Рафаїл Гамзага огли, викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Викладач: Савченко Ю.А., викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 30.08.2021 року № 10

Завідувач кафедри _____ Олена ЗАВЕРУХА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
(керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

____.____.2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

____.____.2021 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменуванняпоказників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	Денна		Заочна	
«Естрадний вокальний ансамбль»				
Вид дисципліни	Вибіркова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	16/480			
Курс	II		II	
Семестр	3	4	-	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	1	1	-	-
Обсяг кредитів	3	2	-	-
Обсяг годин, у тому числі:	90	60	-	-
Аудиторні	38	34	-	-
Модульний контроль	6	4	-	-
Семестровий контроль	-	22	-	-
Самостійна робота	46	-	-	-
Форма семестрового контролю	-	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – забезпечити студентів комплексом теоретичних знань, сформувати вміння та навички необхідних для майбутньої мистецької діяльності.

Завдання курсу:

- оволодіння достатньо високого рівня виконавської майстерності;
- усвідомлення художньо-естетичної природи музичного мистецтва;
- оволодіння професійними знаннями та навичками в процесі творчої діяльності;
- формування теоретичних знань про роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури;
- знання особливостей комплектування ансамблевих партій як необхідної умови створення вокального колективу;
- формування базових вокально-ансамблевих навичків студентів (дихання, звукоутворення, звуковедення, дикція, артикуляція);
- відчуття вокальних/голосових резонаторів та свідоме володіння ними;
- оволодіння навичками темпоритму;
- виховання строю та відчуття ансамблю;
- засвоєння різноманітного вокально-ансамблевого репертуару;
- виховання художнього смаку за допомогою естетично цінного музичного репертуару курсу;
- вміння збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- знання професійної термінології.
- виконання навчально-творчих завдань в електронному навчальному курсі;
- оволодіння навчальним середовищем Moodle та платформою Google Meet, що необхідні для практично-виконавської діяльності.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
6. Навички міжособистісної взаємодії.
7. Здатність бути критичним і самокритичним.
8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
12. Здатність працювати автономно.
13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
7. Здатність здійснювати диригентську діяльність.
8. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
9. Здатність застосовувати базові знання музично-теоретичних систем та концепцій та отримані знання з педагогіки та психології у педагогічній діяльності з фаху.
10. Здатність оперувати професійною термінологією.
11. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
12. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
13. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
14. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
15. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Результати навчання за дисципліною:

Студент повинен знати:

- методи та навички ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів;
- методики удосконалення виконавської діяльності;
- термінологію музичного мистецтва, його понятійно-категоріальний апарат;
- фінансово-адміністративні принципи організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти;
- особливості музичних стилів різних епох.

Вміти:

- демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської та диригентської діяльності;
- володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів;
- демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності;
- аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;
- відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;
- демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти;
- демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна:					Модульний контроль	Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
-								
Змістовий модуль 1								
Становлення учасника вокального ансамблю								
Тема 1. Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури.	26	-	-	12	-	-	-	14
Тема 3. Комплектування ансамблевих партій.	22	-	-	10	-	-	-	12
Тема 2. Формування базових вокально-ансамблевих навичків студентів (дихання, звукоутворення, звуковедення, дикція, артикуляція).	36	-	-	16	-	-	-	20
Модульний контроль	6	-	-	-	-	-	6	-
Семестровий контроль	-	-	-	-	-	-	-	-
Підготовка та проходження контрольних заходів	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	90			38			6	46
Змістовий модуль 2								
Формування ансамблевого співу в процесі колективного музикування								
Тема 4. Голосові резонатори та свідоме володіння ними	10	-	-	10	-		-	-
Тема 5. Розвиток темпоритму у студентів-ансамблістів	12	-	-	12	-	-	-	-
Тема 6. Виховання строю та відчуття ансамблю.	12	-	-	12	-	-	-	-
Модульний контроль	4	-	-	-	-	-	4	-
Семестровий контроль	22	-	-	-	-	-	-	-
Підготовка та проходження контрольних заходів	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	60	-	-	34			4	-
Усього:	150	-	-	72	-	-	10	46

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Становлення учасника вокального ансамблю

Тема 1. Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури.

Поняття «ансамбль», «вокальний ансамбль». Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури. Типи та види ансамблів.

Навчально-творчі завдання:

1. Надати визначення поняття «вокальний ансамбль»;
2. Знати типи і види ансамблів;
3. Надати визначення вокальної партії.

Література (основна): 1,1; 1,2; 1,3.

Література (додаткова): 2,1; 2,4; 2,7, 2,9.

Тема 2. Комплектування ансамблевих партій

Ансамблеві партії та їх діапазони. Характеристика співацьких голосів. Особливості комплектування ансамблевих партій як необхідної умови створення вокального колективу.

Навчально-творчі завдання:

1. Знати відомості про ансамблеві партії та їх діапазони, типи та характеристику співацьких голосів;
2. Знати особливості комплектування ансамблевих партій.

Література (основна): 1,1; 1,2.

Література (додаткова): 2,1; 2,4; 2,7, 2,9.

Тема 3. Формування базових вокально-ансамблевих навичків студентів (дихання, звукоутворення, звуковедення, дикція, артикуляція).

Вокально-ансамблеві навички (дихання, звукоутворення, звуковедення, дикція, артикуляція).

Навчально-творчі завдання:

1. Виконати твір з вірним застосуванням вокально-ансамблевих навичків: співочого дихання, звукоутворення, звуковедення (штрихів), чіткої дикції, артикуляції.

2. Читати вокальні твори з листа.

Література (основна): 1,1; 1,2; 1,3.

Література (додаткова): 2,1; 2,4; 2,6; 2,7, 2,9.

Змістовний модуль 2

Формування ансамблевого співу в процесі колективного музикування

Тема 4. Голосові резонатори та свідоме володіння ними

Поняття вокальних/голосових резонаторів. Значення і практичне застосування резонаторів в процесі співу;

Навчально-творчі завдання:

1. Знати тематичний матеріал про вокальні/голосові резонатори;
2. Свідомо володіти резонаторами під час виконання вокально-ансамблевого твору.

Література (основна): 1,1; 1,2; 1,3.

Література (додаткова): 2,1; 2,3; 2,4; 2,5; 2,6; 2,7, 2,9.

Тема 5. Розвиток темпоритму у студентів-ансамблістів

Поняття «темп» і «ритм». Значення темпоритму під час співу. Умови досягнення відчуття темпоритму.

Навчально-творчі завдання:

1. Надати поняття темп і ритм;
2. Проспівати вокальну партію ансамблевого твору із дотриманням вірного темпоритму.

Література (основна): 1,1; 1,2; 1,3.

Література (додаткова): 2,1; 2,3; 2,4; 2,6; 2,7, 2,9.

Тема 6. Виховання строю та відчуття ансамблю

Поняття «стрій». Мелодичний і гармонічний стрій. Чистота інтонування. Поняття «ансамбль». Види ансамблю. Досягнення ансамблю під час співу.

Навчально-творчі завдання:

1. Опрацювати тематичний матеріал з виховання строю та відчуття ансамблю;
2. Продемонструвати чистоту інтонації під час виконання вокальної патії.
3. Знати умови досягнення того ви іншого виду ансамблю в процесі колективного музикування.

Література (основна): 1,1; 1,2; 1,3.

Література (додаткова): 2,1; 2,3; 2,4; 2,5; 2,6; 2,7, 2,9

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-	-	-
Відвідування семінарських занять	-	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	19	19	17	17
Робота на семінарському занятті	-				
Робота на практичному занятті	10	19	190	17	170
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	3	15		
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
Разом		-	249	-	212
Максимальна кількість балів			249	-	212
Розрахунок коефіцієнта:			2,49	-	2,12

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Зміст завдання	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1. Становлення учасника вокального ансамблю		
1.	Розкрити роль і значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури і написати в письмовому вигляді відповідь для оцінювання на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у вигляді online тексту, перевіrivши доступ до файлу.	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
2.	Розподілити голоси по партіях за їх типами в однорідному або мішаному ансамблі (за вибором студента) і написати в письмовому вигляді відповідь для оцінювання на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у вигляді online тексту, перевіrivши доступ до файлу.	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. повна та деталізована відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
3.	Записати аудіофайл виконання партії твору слідкуючи за вірним співочим диханням, звукоутворенням, звуковеденням, дикцією, артикуляцією та прикріпити файл в ЕНК.	1. чітке виконання твору з володінням співочого дихання, звукоутворення, звуковедення (2 бали); 2. виконання твору із виразною дикцією та артикуляцією (3 б.).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі прослуховування музичного матеріалу, опанованого студентами впродовж семестру. Під час дистанційного навчання практичні завдання виконуються в електронному навчальному курсі. Максимальна кількість балів – 25.

№	Критерії оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1.		
Становлення учасника вокального ансамблю		
1.	Знати роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури.	5
2.	Знати принципи комплектування ансамблевих партій	5
3.	Знати характеристики вокально-ансамблевих партій	5
4.	Продемонструвати володіння базовими вокально-ансамблевими навичками диханням, звукоутворенням, звуковеденням, у процесі співу ансамблевих партій.	5
5.	Продемонструвати володіння базовими вокально-ансамблевими навичками дикції та артикуляції у процесі співу ансамблевих партій.	5
Максимальна кількість балів		25
Змістовий модуль 2.		
Формування ансамблевого співу в процесі колективного музикування		
1.	Засвідчити свідоме володіння вокальних/голосових резонаторів.	5
2.	Продемонструвати виконання вокальної партії ансамблевого твору із дотриманням вірного темпоритму	5
3.	Засвідчити чистоту інтонування хорової партії в мелодичному викладі під час виконання ансамблевого твору	5
4.	Засвідчити чистоту інтонування хорової партії в гармонічному викладі під час виконання ансамблевого твору	5
5.	Володіти навичками ансамблевого виконання під час співу ансамблевих творів	5
Максимальна кількість балів		25

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Не передбачено навчальним планом

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Не передбачено у зв'язку зі специфікою даної навчальної дисципліни.

Рекомендований репертуар:

1. «АНА» в обробці Pentatonix.
2. А. Шкепастс «Ligo».
3. «Bad guy» із репертуару Б. Айліш.
4. «Carol of the bells» в обробці Pentatonix.
5. «Rise» обробці Pentatonix.
6. «Run to you» обробці Pentatonix.
7. А. Картер, обробка Д. Шарона «Cups».
8. Б. Граам «You Raise Me up».
9. Джазовий канон «Hallelujah».
10. Дж. Лай «Potong Padi».
11. Е. Ешенвальдс «O, salutaris hostia».
12. К. Сінкевич «Мама».
13. Кеті Перри «Firework».
14. Колядка «Нова радість стала» в обр. А. Сиротенко.
15. Л. Кобільник «Коляда, колядка».
16. М. Леонтович «Щедрик».
17. М. Мартін, «Dangerous woman».
18. О. Яковчук «Бурхлива річка».
19. «Сумна я була» із репертуару гурту «Пікардійська терція».
20. Укр. нар. пісня «О, милий мій, молю тебе...» в обробці О. Токар.
21. Укр. нар. пісня «Ой чий то кінь стоїть» в обробці О. Токар.
22. Укр. нар. пісня «У сусіда хата біла» із репертуару гурту «Пікардійська терція».
23. Укр. народна пісня «Летіла зозуля» в обр. Коника.
24. Укр. нар. пісня «Щедрик» в обробці Р. Толмачова.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	«Відмінно» – відмінний рівень знань учбового матеріалу з питань ролі та значення ансамблевого співу, специфіки комплектування ансамблевих партій, бездоганне володіння базовими вокально-ансамблевими навичками, голосовими резонаторами, дотриманням вірного темпоритму, володіння навичками чистого інтонування та ансамблювання під час виконання творів
B	82 – 89	«Дуже добре» – достатньо високий рівень знань учбового матеріалу з питань ролі та значення ансамблевого співу, специфіки комплектування ансамблевих партій, володіння базовими вокально-ансамблевими навичками, голосовими резонаторами, дотриманням вірного темпоритму, володіння навичками чистого інтонування та ансамблювання під час виконання творів в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 -81	«Добре» – в цілому достатньо високий рівень знань учбового матеріалу з питань ролі та значення ансамблевого співу, специфіки комплектування ансамблевих партій, володіння базовими вокально-ансамблевими навичками, голосовими резонаторами, дотриманням вірного темпоритму, володіння навичками чистого інтонування та ансамблювання під час виконання творів без суттєвих (грубих) помилок.
D	67 – 74	«Задовільно» – посередній рівень знань учбового матеріалу, володіння базовими вокально-ансамблевими навичками, голосовими резонаторами під час співу, вірного темпоритму, навичками чистого інтонування та ансамблювання під час виконання творів.
E	60 – 66	«Достатньо» – мінімальний можливий допустимий рівень знань учбового матеріалу, володіння базовими вокально-ансамблевими навичками, голосовими резонаторами під час співу, вірного темпоритму, навичками чистого інтонування та ансамблювання під час виконання творів.
FX	0 – 59	«Незадовільно з можливістю повторного складання» – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

7. Навчально-методична карта дисципліни «Естрадний вокальний ансамбль»

Разом: 150 год., практичні – 72 год., самостійна робота – 68 год., МКР – 10 год.

Модулі	Модуль 1			Модуль 2		
Назва змістового модуля	Змістовий модуль 1. Становлення учасника вокального ансамблю			Змістовий модуль 2. Формування ансамблевого співу в процесі колективного музикування		
Кількість балів за модуль	249			212		
Теми	1	2	3	4	5	6
Години	12	10	16	10	12	12
Теми змістових модулів (лабораторні заняття) -	Тема 1. Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури.	Тема 2. Комплектування ансамблевих партій	Тема 3. Формування базових вокально-ансамблевих навичок студентів (дихання, звукоутворення, звуковедення, дикція, артикуляція)	Тема 4. Голосові резонатори та свідоме володіння ними	Тема 5. Розвиток темпоритму студентів-ансамблістів	Тема 6. Виховання строю та відчуття ансамблю
	(10+1)*6=66 б.	(10+1)*5=55 б.	(10+1)*8=88 б.	(10+1)*5=55 б.	(10+1)*6=66 б.	(10+1)*6=66 б.
Самостійна робота (5 б.)	5	5	5			
Види поточного контролю	МКР 25			МКР 25		
Підсумковий контроль	–			–		
Усього:	Коефіцієнт: 249:100=2,49 – за змістовий модуль 1			212:100 = 2,12 – за змістовий модуль 2		

8. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Богданова Т. Основы хороведения : учеб. пособие / Т. Богданова. – Минск : БГПУ, 2009. – 132 с.[Електронний ресурс] : Режим доступу :<http://kkart.ru/images/bog.pdf>.
2. Малишава В. Работа с вокальным ансамблем и творческим коллективом : учебное пособие / В. Малишава. – Архангельск, 2012. – 27 с. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://romts.kultura-grv.ru/profiles/romts/upload/files/>.
3. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / М. Микиша. – К., 1971. – 97 с. [Електронний ресурс] : Режим доступу :<http://www.libex.ru/detail/book636808.html>.

Додаткова:

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): Підручник / В. Г. Антонюк. – К.: ЗАТ «Віпол», 2007. – 174 с. – Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk722654.pdf>
2. Зарицька А. А. Емоційність як основа професійної компетентності майбутнього співака-вокаліста / А. А. Зарицька, А. О. Зарицький // Збірник наукових праць. – Випуск LXXIV. – Том 3. – 2016. – С. 30-33. – Режим доступу: http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_74/part_3/8.pdf
3. Козаченко А. Особливості виконання романсу М. Глінки «Я помню чудное мгновенье» в інтерпретаційних версіях Сергія Лемешева та Сергія Бортника / Аліна Козаченко // Сучасність. – С. 90-94. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27662/12-Kozachenko.pdf?sequence=1>
4. Коломоєць О. Хорознавство: навч. посібник / О. Коломоєць. – Київ : Либідь, 2001. – 168 с.Режим доступу : Бібліотека Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка (37 збірника);
5. Морозов В. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники / В. Морозов // ИП РАН, МГК им. П. И. Чайковского, Центр «Искусство и наука». – М., 2002. – 496 с, илл. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5638738/>

6. Нотний архів Бориса Тараканова. [Електронний ресурс] : Режим доступу :<http://notes.tarakanov.net/>.
7. Пигров К. Руководство хором / К. Пигров. – М. : Музыка, 1964. – 220 с.[Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.choirbgam.by/wp-content/uploads/2011/03/>.
8. Соловйов В. А. Специфіка музичної інтерпретації: технологічний підхід / В. А. Соловйов // Молодий вчений. – № 4.2 (44.2). – Квітень, 2017 р. – С. 83-88. Режим доступу:
<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.2/18.pdf>http://free.easyvoice5.ru/?utm_medium=cpc&utm_source=yandex-rsya&utm_campaign=rsya
9. Чесноков П. Хор и управление им / П. Чесноков. – М., 1961. – 3-е изд. – 241 с. [Електронний ресурс] : Режим доступу :<http://d.theupload.info/download/6q9i6427zx3ls5cnlt79lebhy1jl9kuw/>.